

Warren K. Leffler / Library of Congress

Marxa per l'alliberament de la dona a Washington, el 1970, un any que, fruit de les protestes dels seixanta, va ser molt actiu en el feminisme arreu del món.

FEMINISMES I DRETS CIVILS EL QUE ÉS PERSONAL ÉS POLÍTIC

“Hi ha algú més desconegut que el soldat desconegut: la seva dona”. Amb aquest lema, el 21 d'agost del 1970 una desena de dones van disposar un ram de flors a la tomba del soldat desconegut de París. Era un dels primers actes del Moviment d'Alliberament de les Dones, hereu de les mobilitzacions del 1968 i possiblement un dels llegats més clars i actius d'aquelles protestes. És evident que també hi eren les dones, en aquelles protestes, però tant a París com als Estats Units les dones activistes es varen adonar aviat que el seu paper continuava sent secundari i el protagonisme el tenien ells. Els homes al micro i les dones a les fotocopiadores, es queixaven algunes. Era evident, a més, que després de les manifestacions qui havia de fer el sopar seguien sent elles, mentre que ells descansaven de l'agitació del dia. La revolució sexual –animada en gran part per la píndola, que des de principis dels 60 ja

es venia als Estats Units i el mateix 1968 s'havia legalitzat a França– va ser rebuda inicialment amb molta alegria, i va començar una dècada de gran promiscuïtat i alegria sexual. Però no quedava clar que, en un entorn encara fortament masclista, fos tan beneficiosa per a les dones, com han remarcat diverses estudioses feministes.

El cas és que des de mitjans dels anys 60, als Estats Units el feminisme va anar agafant una gran embranzida i va ser un dels principals corrents dins la lluita pels drets civils, en el qual s'emmarcaven totes les minories marginades fins llavors: negres, dones i homosexuals (Stonewall és del 1969) anaven de la mà, i van ser les dones en gran part les que portaven el pes de moltes lluites. El lema “El que és personal és polític” ho emmarcava tot, i gràcies a aquelles reivindicacions amb els anys molt països varen incloure lleis per prohibir la discriminació per raons de gènere, opció sexual, raça o religió.

Als Estats Units el moment àlgid del 1968 va ser la marxa contra el concurs de Miss Amèrica a Atlantic City, durant la qual es varen cremar objectes representatius de la tirania de la dona-objecte –la llegenda diu que es van cremar sostenidors; no va ser així–, i varen sorgir també moviments de feminisme radical molt actius. A París, a l'aixopluc de la recent creada Universitat de Vincennes, grups de dones es varen organitzar només elles, sense homes, marcant així territori i començant una rica etapa de reivindicacions que tenia –com en altres països– la lluita pel dret a l'avortament el seu punt central. Ho varen aconseguir el 1975. Començava llavors la lluita a Catalunya, tot i que algunes pioneres, com Maria Aurèlia Campany, ja havien obert camí. ●

C. Serra

**‘MI VIDA EN LA CARRETERA’
GLORIA STEINEM
EDICIONES ALPHA
DECAY**

2016

Gloria Steinem és una de les icones del feminisme nord-americà dels anys seixanta. La seva és una vida dedicada al viatge –de petita, el pare s'endua la família a recórrer els EUA–, a l'activisme i al lideratge, i també a escoltar les veus de tots els que inspiren el canvi i la revolució. El llibre és un assaig personal sobre el viatge com a espai d'aventura.

